

Persbericht van Pascal Smet, Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.

Dinsdag 3 december 2013

Nieuwe PISA-resultaten bevestigen noodzaak genomen beslissing hervorming secundair onderwijs.

Op het kabinet van Pascal Smet heeft de vakgroep onderwijskunde van de Gentse Universiteit zopas een overzicht gegeven van de eerste Vlaamse PISA-resultaten.

PISA is een grootschalig internationaal onderwijskundig onderzoek dat sinds 2000 driejaarlijks wereldwijd de onderwijssystemen in verschillende OESO- en partnerlanden (niet-OESO-landen) evalueert. Over alle deelnemende landen heen werden bijna 500.000 15-jarigen getest tijdens PISA2012. In Vlaanderen namen 5.970 leerlingen deel uit 174 verschillende scholen. De nieuwe resultaten geven inzicht over het kennen en kunnen van onze Vlaamse 15-jarigen vandaag. Ze worden vergeleken met andere deelnemende landen en de resultaten van voorgaande PISA-onderzoeken.

Voor wiskundige geletterdheid blijkt dat geen enkel Europees onderwijssysteem het beter doet dan het Vlaamse. Binnen Europa scoren enkel Nederland, Liechtenstein en Zwitserland op hetzelfde niveau. Met een rangschikking tussen de 7de en de 11de plaats presteren zes Aziatische landen beduidend beter. Het is trouwens opvallend dat onze leerlingen minder goed scoren op wiskundige interpretatie.

Voor leesvaardigheid is er, in de internationale ranking, een gelijkaardige situatie hoewel meer landen naast Vlaanderen op hetzelfde niveau presteren. Binnen Europa scoren Finland, Ierland, Polen, Estland, Liechtenstein en Nederland even goed voor lezen. Ook hier voorafgegaan door een aantal Aziatische landen.

Bij wetenschappen zijn er met Finland en Estland wel twee Europese landen die beduidend beter doen dan Vlaanderen. Vlaanderen behoort voor wetenschappen tot de subtoppers. Opnieuw gaan Aziatische landen aan de haal met de beste plaatsen.

Internationaal bekeken, zijn de opvallend sterke Aziatische prestaties zeer bijzonder. Als vrijwel allemaal nieuwkomers laten ze de sterke Europese spelers achter zich en vormen ze met flinke voorsprong de absolute top. Hun groeiende economische en politieke macht vertaalt zich nu ook in een onderwijsmacht. Dit is op zijn minst een wake-up-call voor Europa en de USA.

Dalende trend

De Vlaamse balans van de nieuwe PISA-resultaten roept gemengde gevoelens op. De prestatie van Vlaamse leerlingen blijft degelijk tegenover de internationale resultaten. Maar tegenover vroegere

metingen bevestigen de Vlaamse resultaten wel de eerder ingeslagen **dalende trend**. Deze achteruitgang is **over de ganse lijn** vast te stellen.

PISA biedt heel wat invalshoeken om onze resultaten en de evolutie ervan te bekijken. Ze bevestigen dat de zwakkere Vlaamse resultaten niet beperkt blijven tot een bepaald deel van ons onderwijs of een bepaald deel van onze leerlingenpopulatie: **alle leerlingengroepen**, zowel de sterkst als de zwakst presterende en alle groepen daartussen, scoren **significant slechter** in de loop van de opeenvolgende PISA-metingen.

Daarnaast zijn er **minder Vlaamse leerlingen die de hoogste PISA-niveaus bereiken**: in 2012 behaalt één leerling op vier de status van 'toppresteerder' voor wiskunde. Niet slecht, maar toch een teleurstelling tegenover 2003 toen nog één op drie een topprestatie neerzette.

Aan de andere kant van het spectrum haalt **een kwart meer leerlingen niet meer het niveau 2!** Internationaal gezien wordt niveau 2 beschouwd als het minimumniveau voor wie later als volwassene optimaal gebruik kan maken van maatschappelijke mogelijkheden (een goeie job vinden, verder studeren, ...). In PISA 2012 is dit voor wiskunde het geval voor 15% van onze leerlingen. In 2003 bedroeg dit aandeel nog maar 12%.

De dalende trend is evenmin beperkt tot bepaalde onderwijsvormen. **Zowel de ASO-, TSO- als BSO-leerlingen laten dalende gemiddelde prestaties optekenen.**

Naast de daling in de absolute prestaties blijven enkele andere negatieve vaststellingen, die we ook al zagen in de vorige PISA-cycli, jammer genoeg overeind in PISA 2012:

- in Vlaanderen blijft het **verband tussen de socio-economische achtergrond** van leerlingen en hun leerprestatie veel te sterk.
- Hetzelfde geldt voor leerlingen die thuis de **instructietaal** niet spreken en voor **leerlingen met een migratie-achtergrond**. In onze Vlaamse steekproef zaten 11% leerlingen met een migratie-achtergrond; dat is, in internationaal perspectief, zeker geen spectaculair grote groep. Toch ondervinden deze leerlingen klaarblijkelijk heel wat problemen. Hun leerprestatie is zwak in vergelijking met de prestatie van autochtone leerlingen.

Hervorming Secundair Onderwijs

Deze globaal dalende trend is een sterk signaal dat de goedgekeurde onderwijshervorming noodzakelijk is om ons onderwijs op topniveau te houden. Het is zonneklaar dat kiezen voor minimale wijzigingen - oplapwerk! - in specifieke onderwijsonderdelen geen optie kan zijn. In plaats daarvan zijn structurele en inhoudelijke maatregelen aan de orde.

Dat het mogelijk is om het tij te keren, bewijst bijvoorbeeld Polen. Door een tiental jaren geleden drastisch te durven hervormen, is Polen stelselmatig in de ranking opgeklommen. In 2009 haalde Polen het OESO-gemiddelde en behoort nu tot de Europese topgroep.

Voor Vlaanderen bevat het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs de essentiële elementen voor de broodnodige ommekeer.

- In onderwijs moeten alle leerlingen **sleutelcompetenties** kunnen verwerven. Enkel zo kan Vlaanderen evolueren naar een situatie waarin elke leerling een behoorlijk basisniveau bereikt om als volwassenen letterlijk en figuurlijk 'verder' te kunnen. De evolutie naar meer competentie-ontwikkeland onderwijs vormt één van de krachtlijnen binnen het masterplan.

Zowel in de eerste als de twee volgende graden. Belangrijk hierbij is dat er een evenwicht worden gevonden tussen kennis en vaardigheden. Leerlingen moeten vast en zeker de nodige kennis meekrijgen, maar evenzeer de competenties om deze kennis toe te passen in de realiteit. Deze aanpak verhoogt bovendien de motivatie van de leerlingen.

- Een **transparante onderwijsstructuur** waarbij het voor leerlingen en hun ouders duidelijk is welke mogelijkheden een bepaalde studiekeuze in petto heeft, is een tweede steunpilaar van het masterplan.
Bovendien maakt de (hervormde) structuur het mogelijk dat elke leerling optimaal op zijn of haar niveau uitgedaagd wordt. Doorheen alle jaren is er ruimte voor differentiatie of remediëring voor wie het moeilijk heeft en verbreding en verdieping voor wie meer in zijn mars heeft.
- Het masterplan bevat ook sterke inhoudelijke maatregelen voor een betere beheersing van de **instructietaal**: een taalscreening aan het begin van het lager en secundair onderwijs, het taalbad in het basisonderwijs, de extra uren Nederlands in het secundair onderwijs,...

“Ons onderwijs zit op een keerpunt. Of we doen voort zoals vandaag en glijden de volgende jaren verder af op de ranking en verliezen meer talent. Of we slaan een nieuwe weg in die al onze leerlingen, van welke achtergrond of uit welke studierichting dan ook, weer maximaal uitdaagt en laat scoren. Met de beslissing van de onderwijshervorming hebben we duidelijk voor de tweede weg gekozen”, vat onderwijsminister Smet samen.

Kabinet van Pascal Smet, Vlaams minister voor Onderwijs

Nina Mallants, woordvoester - nina.mallants@vlaanderen.be - 0495/55 74 46